

27 SZAVAD VILÁGOSSÁG AZ UTAMON

Bibliai ismeretterjesztő füzetek

**Megjelenik a Keresztény Értelmiségi Kör
és az Agapé Kiadó gondozásában a Hitélet folyóirat mellékleteként**

27A – AZ UTOLSÓ SIMÍTÁSOK

Jézus keresztségének bemutatása közben fontos adatokat tudhattunk meg Annak személyiségéről és küldetéséről, akit ma Urunknak nevezünk. Jézusnál változások álltak be, amikor kilépett a Jordánból: a kapott jelek alapján új önismeretre tett szert, és hivatását is új fényben látta.

Ez nem azt jelenti, hogy minderről a keresztség előtt nem tudott volna. Már kiskorától kezdve tudatában volt annak, hogy ő Istentől származik, és a jövőbeni küldetéséről is voltak ismeretei (Lk 2,49). Mivel azonban hozzánk hasonlóan ember volt, ő is alá volt vetve a növekedés és emberi érés törvényének, ami az önismeret fejlődését is jelenti (olvassa el a B44-et). A Jordán folyónál elhangzott mennyei hang megerősítette messiási küldetésében, amely azonos Isten Szolgája sorsával, akiről Izajás próféta könyvében találunk leírást.

GYŐZELEM A PUSZTÁBAN

Vajon el tudjuk-e képzelni, hogy mi zajlott Jézus szívében? Kinek van közülünk bátorsága ahhoz, hogy elfogadjon egy olyan nagy felelősséget és ezzel együtt egy tragikus sorsot? Vajon nem rendel meg az ember lelkében?

Ne csodálkozzunk tehát azon, hogy Jézus következő lépése az volt, hogy negyven napra visszavonult a pusztába, ahol a Sátán megkísértette (Mk 1,12k; Mt 4,1–11; Lk 4,1–13).

Az Ószövetséget tanulmányozása során már megtanultuk, hogy a puszta az Istennel való találkozás kiváltságos helye, valamint a nagy küldeté-

sekre való felkészülés színhelye. Mózes a sivatagban találkozott Jahvéval, Illés pedig a pusztai lány szellőben ismerte fel az Urat. Jézus is pusztába vonult nyilvános működése kezdetén. Szüksége volt a meditációra, az elmélyülésre, az Atya akaratának fürkészésére és arra, hogy azt a lehető legjobb módon teljesítse. Egész nyilvános működése folyamán előszeretettel vonult vissza a magányos és csendes helyekre, hogy elmélkedjen, beszélgessen az Istennel és megtalálja módját annak, hogy le ne térjen a megkeresztelkedése alkalmával kijelölt útról (olvassa el a C 83–84-et). Mindez példakép számunkra: elmélkedés és Isten Szavának az ünneplése nélkül hogyan valósíthatnánk meg keresztségi küldetésünket? (Olvassa el a C85–86-ot.)

A puszta továbbá a megpróbáltatás és a kísértés helye volt. Láthattuk ezt már a Kivonulás könyvében és a Számok könyvében. Jézus kísértést szenvedett a pusztában, de azon kívül is, amikor például:

- a nép királlyá akarta kikiáltani (Jn 6,15);
- amikor a farizeusok csodát kértek tőle, hogy magára vonja a figyelmet (Mt 12,38)
- amikor Péter le akarta téríteni a szenvedés és a kereszt útjáról (Mt 16,22–23).

Mindezek a szenvedések kapcsolatban voltak hivatásával. Jézus azonban minden alkalommal győzedelmeskedett, mert mielőtt megmutatkozott volna a nyilvánosság előtt, eltökélte, hogy az Atyja, az Isten által meghatározott szerény úton jár. Ez volt az értelme a pusztában kivívott győzelmének is.

A CSELEKEDETTŐL A CSELEKEDET ELBESZÉLÉSÉIG

Jézus volt az egyetlen tanúja saját kísértéseinek. Azt, hogy ma is tudunk róluk, azt annak köszönhetjük, hogy beszélt róla barátainak, például olyan alkalmakkor, amikor arra ösztönözte őket, hogy virrasszanak és vigyázzanak, nehogy kísértésbe esenek, vagy pedig amikor példabeszédekben szólt hozzájuk: „Senki sem törhet be az erős ember házába és nem rabolhatja el a holmiját, hacsak előbb meg nem kötözi az erős embert. Csak akkor rabolhatja ki a házat” (Mk 3,27). Jézus szabad volt, mert legyőzte ellenségét, minden ember ellenségét, a sátánt, a Teremtés könyvének a kígyóját, illetve a Jelenések könyvének a sárkányát.

Jézusnak a győzelme gyakran volt beszéd tárgya az első keresztények között, akik örökbe hagyták nekünk az evangéliumokat. A kísértést sokatmondó bibliai jelképekben írják le.

- Márk rövid beszámolójából megtudjuk, hogy Jézus vadállatok között élt, és az angyalok szolgáltak neki (1,12k). Ez olyan mintha egy új Éden-kertről, új paradicsomról beszélne, ami következőképpen azt is jelenti, hogy ő az új Ádám. Olyan Ádám, akinek sikerült ellenállnia és talpon maradnia olyan helyzetben, amelyben az első Ádám megtört és elesett. Szent Pál új Ádámnak fogja nevezni Krisztust. Az győzelmének, ami a sátánnak, az ősi ellenség erejének a megtörését jelenti, minden emberre nézve vannak következményei.

- Máté és Lukács, akiknek beszámolóik terjedelmesebbek, Jézus megkísértésének három fázisáról tesznek említést. Mindegyik emlékeztet Isten őszövetségi népének egy-egy eseményére a pusztai vándorlás folyamán. A szerzők idézik az Őszövetséget is: az MTörv 8,3-at, valamint a 16. és 13. fejezetet (olvassa el ezeket a szövegeket). Győzelme folytán Jézus úgy jelenik meg mint egy új Mózes és új Izrael. Más szóval: Jézus nemcsak egyénként győzedelmeskedett, hanem úgy is mint az új

népnek, amely mi vagyunk, vezére és képviselője. Ez a Jézus, aki mentes a bűntől, elvezet bennünket az igazi Ígéret Földjére, az Isten Országába (olvassa el a B45-öt).

TÁMASZ A KERESZTELŐNEK

A pusztában eltöltött negyven nap után, Jézus rövid időt Judeában töltött, és a keresztségben részesítette azokat, akik hozzá mentek (Jn 3,22). Kezdetben támasz volt Keresztelő János számára, hiszen támogatta az ő működését, saját maga is törekedett felkészíteni a népet. Jánoshoz hasonlóan őt is prófétának, Isten országa hírnökének tekintették. Tanítványainak és az általa megkereszteltek száma azonban meghaladta Jánosét (Jn 4,1–2). Ez még nem volt a Szentlélekkel való keresztelés. Inkább a jánosi keresztséghez hasonlított. Egy napon aztán Judeából Galileába ment, hogy hivatalosan is megkezdje működését. Miért éppen Galileába?

János evangéliuma szerint Jézus Galileába ment, mert a farizeusok ellene szegültek. A saduceusok és a farizeusok főképpen Judeában éltek. Ők nem fogadták el, sőt ellenségnek tartották azt, aki nem az ő iskoláikban tanult. Ezért Jézus jobbnak tartotta, hogy eltávolodjon tőlük, és elmenjen hazájába, Galileába, ahol sokkal kisebb befolyással bírtak.

Márk más okot említ, mégpedig Keresztelő János bebörtönözését (1,14). János erélyesen bírálta Heródes botránys viselkedését (6,17–29). Josephus Flavius, a történetíró megint más okot említ: a király attól félt, hogy János, befolyásánál fogva, lázadásra szíthatja a népet. Tény azonban, hogy az előhírnök, a többi prófétához hasonlóan, erőszakos halált szenvedett a börtönben. Ez jelzés volt Jézus számára, amiből megértette, hogy vége az előkészületnek, és hogy az idő beteljesedett (Mk 1,15). János missziója véget ért, Jézusé pedig megkezdődött – és sohasem fejeződik be.

27B – KIEGÉSZÍTŐ OLVASMÁNYOK

44. JÉZUS TUDÁSA

Furcsálljuk azt, hogy Jézus is tanult, tudást és tapasztalatot szerzett, vagy ahogy az evangéliumok mondják, „növekedett bölcsességben”. A Hiszek egyben megvalljuk, hogy Jézus valóságos Isten és valóságos ember. Azt viszont nem tudjuk meghatározni, hogy hol van a határ az isteni és az emberi között, hiszen Jézusban az isteni és az emberi ter-

mészet egyesült egy személyben, két természet egyetlen egy személyben (teológiailag „unio hypostatica”). Érdemes tehát emlékeztetni arra, mit mond az Újszövetség: azt üzeni, hogy vegyük komolyan a megtestesülés tényét, s lássuk mit, jelent az Isten számára. Itt csak néhány újszövetségi kijelentésre emlékeztetünk:

„Noha gazdag volt, értetek szegénnyé lett” (2Kor 8,9), kiüresítette önmagát (Fil 2,7), testté lett

(Jn 1,14 – azaz „gyenge, halandó” emberré – vö. Mt 26,41), mindenben hasonlónak lett hozzánk, a bűnt kivéve (Zsid 4,15), alávetette magát az emberre jellemző fokozatos tudásszerzés törvényének: „Jézus meg gyarapodott bölcsességben, korban s Isten és emberek előtti bölcsességben” (Lk 2,52). Annak ellenére, hogy ő Fiú volt, a szenvedésből engedelmisséget tanult (Zsid 5,8).

Azok a szövegek, amelyekre utaltunk, olyan Jézust tárnak elénk, aki ember módjára tanul, kérdez, okosabbá válik. Józseftől megtanulta az ács-mesterséget (így értelmezhetjük a Jn 5,19–20-at). A mennyei hangtól, a Szentlélekkel való felkenése (keresztisége) alkalmával, megtudta, hogy ő nemcsak Isten Fia, hanem Messiás is, aki Isten Bíránya, Jahvé Szolgája, a világ Megváltója – ahogyan őt Izajás próféta jellemezte.

45 JÉZUS MEGKÍSÉRTÉSE

A Miatyánkban kifejezett kérésünk, hogy „ne vígy minket a kísértésbe” (Lk 11,4; Mt 6,13) arra féltelmes és kemény valóságra emlékeztet bennünket, amellyel Jézusnak is szembe kellett néznie. A kísértéstől mint „az ember örökségétől” Jézus sem volt mentes.

Krisztust sátán olyan helyzetekbe állította, ahol Ádám és a nép elbuktak, és ahol a szegények lát-szólag összetörtek. Jézus Krisztusnál a próbatétel és a kísértés egybeesnek; ő mindkettőt legyőzi, mert beteljesítve őket teljessé teszi a kiválasztó szeretet, amely felkeltette őket.

Krisztus az ígéretek szerint „ivadék”, az új nép elsőszülöttje. Jézus a pusztában (Lk 4,1k) a kísértőt a maga területén győzi le (vö. 11,18k). Ő az az ember, aki végleg és lényegében az Isten Szavából táplálkozik, és ugyanakkor „a szabadító Jahve”, akit népe továbbra is kísért (Mt 16,1; 19,3; 22,18).

Jézus a hűséges Király, a jó Pásztor, aki a végsőkig szereti övéit. A Kereszt a legnagyobb próbatétel (Jn 12,27k), ahol Isten „bebizonyítja” szeretetét (3,14kk).

Jézus a kis Maradék: az Atya reá összpontosítja a kiválasztó szeretetét: a fiúi mivoltának eme biztos tudatában egyszermind a világ gyűlöletének tárgya és a világ legyőzője (Jn 15,18; 16,33).

Jézus a Szolga, az Isten Bíránya. Amikor felviszi a keresztre az emberek bűneit, a káromkodásra ösztönző kísértést átalakítja gyermeki könyörgéssé, és az abszurd Halált Feltámadássá (Mt 27,46; Lk 23,46; Fil 2,8k).

Jézus az új Ádám és az Atya Képmása, kísértése a Fő kísértése: a teofánia és küldetése gyakorlása (Mk 1,11–14) közé esik. Egész működése során állandóan találkozik a kísértéssel mint az Atya akaratának ellenpontjával: szülei (Mk 3,33), Péter (Mk 8,33), a látványos jelek (Mk 8,12), a politikai messzianizmus (Jn 6,15). Végül küldetésének utolsó állomása az utolsó kísértésbe torkollik, a haláltusa kísértésébe (Lk 22,40.46). Így tehát Krisztus a próbatétel kezdetétől annak végéig győz a kísértőn (Lk 4,13), és így az új emberiséget magával ragadja új állapotába, az istengyermeki hivatásba (Zsid 2,10–18).

27C – ELMÉLKEDÉSRE ÉS MEGBESZÉLÉSRE AJÁNLOTT SZÖVEGEK

83 JÉZUS, A CSÖND ÉS AZ IMÁDSÁG

Jézus imádkozik

az első nyilvános fellépése után

„Hajnal tájban, amikor még sötét volt, Jézus elindult, és kiment egy elhagyatott helyre imádkozni.” (Mk 1,35)

Nagy tömeg gyűlt egybe, hogy hallgassa, és ki-ki meggyógyuljon betegségéből.

Lk 5,16

Ő azonban elvonult a pusztába, és imádkozott.

Jézus imádkozik a csodatételek előtt

Ezután (a kenyérszaporítás után) nyomban szólt a tanítványoknak, szálljanak bárkába, és evezzenek át a túlsó partra, addig ő hazaküldi a népet.

Miután hazaküldte, fölment a hegyre, hogy egyedül imádkozzék. Közben besötétedett, s ő ott volt egymagában.

Mt 14,22–23

Jézus imádkozik az apostolok meghívása előtt

Ezekben a napokban történt, hogy kiment a hegyre imádkozni. Az egész éjszakát Isten imádságában töltötte.

Amikor megvirradt, odahívta magához tanítványait, és kiválasztott közülük tizenkettőt, s apostoloknak nevezte őket.

Lk 6,12–13

Jézus felkészül a jeruzsálemi bevonulásra

Ettől a naptól (Lázár feltámasztása) eltökélt szándékuk volt, hogy megölik.

Jézus ezért nem járt többé nyíltan a zsidók között, hanem visszavonult a puszta szélén fekvő egyik városba, Éfraimba, és ott tartózkodott tanítványaival.

Jn 11,53 köv.

84 JÉZUS IMÁDKOZIK SZENVEDÉSÉNEK SORSDÖNTŐ ÓRÁJA ELŐTT

Odaértek a Getszemáni nevű majorba. Itt így szólt (Jézus) tanítványaihoz: „Üljetek itt le, amíg imádkozom.”

Magával vitte Pétert, Jakabot és Jánost. Remegni kezdett és gyötrődni.

Majd így szólt hozzájuk: „Halálos szomorúság fogta el lelkemet. Maradjatok itt és virrasszatok!”

Valamivel odébb ment, leborult a földre és imádkozott, hogy ha lehetséges, maradjon el ez az óra.

„Abba, Atyám! – fohászzkodott –, te mindent megtehetsz. Vedd el tőlem ezt a kelyhet! De ne úgy legyen, ahogy én akarom, hanem ahogyan te!”

Visszament hozzájuk, de alva találta őket. Megszólította Pétert: „Simon, alszol? Egy órát sem tudtál virrasztani velem?”

Virrasszatok és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne esetek. A lélek ugyan készsége, de a test gyönge.”

Megint elvonult és előbbi szavait ismételve imádkozott.

Mk 14, 33–39

85 KERESSÜK A CSENDET AZ ELMÉLKEDÉSHEZ

Amikor imádkoztok, ne tegyetek úgy, mint a képmutatók, akik az emberek szeme láttára szeretnek imádkozni a zsinagógában meg az utcasarkon, hogy mutogassák magukat! Bizony mondom nektek: megkapták jutalmukat.

Te amikor imádkozol, menj be a szobába, zárd be az ajtót, s imádkozzál titokban mennyei Atyádhoz! S mennyei Atyád, aki a rejtekben is lát, megjutalmaz.

Mt 6,6–7

86 A TANÍTVÁNYOKKAL EGYÜTT KÉRJÜK JÉZUST:

Uram, taníts meg minket imádkozni!

27D – ELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK

1. Mit értett meg Jézus a mennyei hangból, amely a Jordánnál hangzott el?

2. Hová ment Jézus megkeresztelkedése után?

3. Sorolja fel a „puszta” (sivatag) kettős jelentését az Ószövetségben!

4. Máté evangéliuma szerint (4,1–11) Jézus három ószövetségi idézettel utasítja vissza a kísértőt. Keresse meg őket az idézett szövegrészben, és írja ki külön lapra!

5. Mk 1,14 szerint milyen jelzést kapott Jézus ahhoz, hogy megkezdje nyilvános működését?

6. Jézus győzelme a kísértések fölött mire tanítja a keresztény embert? (Írjon személyes beszámólót!)